

Erotomani

Halk arasında "Eros hastalığı" olarak bilinen "erotomani", karşılıksız, takıntılı ve platonik aşk olarak bilinir ve kişinin birinin kendisine âşık olduğuna inandığı sanrılı bozukluktur.

Bilindiği gibi "sanrı" yani hezeyan, gerçekte var olmayan şeyleri görmek, işitmek gibi dayanaksız algılamadır ve kişinin yaşadığı sosyokültürel ortamla uyumsuz, aksi ispat edilse bile inanmayı devam ettirdiği, mesleki kişilerarası ve sosyal anlamda işlevselliğini bozan her türlü düşünce ve inanıştır. Erotomanide kişinin sanrısı sistemli ve sürekli. Âşık olarak kabul edilen "mağdur" genellikle ünlü ya da yüksek statü sahibi bir kişi olmakla birlikte diğer insanlar ya da tanıdık kişiler de olabilir. Erotomanik kişi çok sevildiğini ve sevdiğini ama çeşitli nedenlerle aşığının bunu belli edemeyip uzaklaşmak zorunda kaldığını düşünür, aşığının kendisini delice sevdiğine inanır ve bir türlü aşığının bu duygularını açıklayamayıp, sadece ima ettiğini, ona fırsatlar tanımasına karşın açıkça söyleyemediğini ama kendisinin anladığını ve emin olduğuna dair takıntı geliştirir, aşığının itirafını nasıl sağlayacağı konusunda kafa yorar ve aşığının kendisiyle gizlice iletişim kurduğuna dair güçlü bir inanca sahiptir. Aşkının yalan olduğunu söyleyen herhangi bir açıklamayı da asla kabul etmez, aşığının naz yaptığını düşünür ve bu nedenle de çoğu zaman yasak aşkını herkesten saklamaya karar verir. Erotomani "De Clerambault Sendromu"nda olarak da anılır ancak Fransız psikiyatrist De Clerambault'un tanımladığı sendromda erotik sanrı, erotomaniden farklı olarak, genellikle cinsel bir çekicilikten çok manevi bir bağlanma ve romantik bir aşkla ilgilidir ve daha çok orta sınıftan kadınlarda görülür. Çünkü sözde âşık genellikle daha yaşlı, ekonomik ve sosyal açıdan daha yüksek sınıftan, evli ve kişiye uygun olmayan bir erkektir.

EROTOMANİ BİR HASTALIK MIDIR?

Tarihsel süreçte erotomaninin ilk tanımı 18. yüzyıl başlarında "karşılıksız aşktan kaynaklı hastalık" olarak yapılmıştır. 19. yüzyılda yapılan tanımında ise, erotomani, "aşırı fiziksel aşk hastalığı" şeklinde betimlenmiş ancak daha sonraları bu tanımın "seks bağımlılığı" olarak bilinen "nemfomani"ye ait olduğu görüşü kabul edilmiştir. 20. yüzyıla gelindiğinde erotomani "birinin kendisine âşık olduğu sanrısı" olarak tanımlanmıştır. Tam olarak zihinsel ya da ruhsal bir hastalık ya da bozukluk olarak görülmemeyen erotomani, genellikle başka bir hastalık ya da bozukluğun belirtisi olarak değerlendirilir. Aslında erotomaniyi tanımlamak için, zihinsel ve ruhsal rahatsızlıkların nasıl sınıflandırıldığına ve teşhis edildiğine daha yakından bakılmalıdır. Popüler medyada psikopat, sosyopat, psikopat, manyak, şizofren vb. terimlerinin özensiz kullanımı bilgi kirliliği yaratmaktadır. Bu terimlerin ruh sağlığı profesyonelleri arasındaki kullanımında da belirgin veya önemli farklılıklar olabilmektedir. Bu nedenle ruhsal ve zihinsel hastalıkların adları ve tanımları için ortak bir terminolojinin kullanımında Amerikan Psikiyatri Birliği tarafından hazırlanan bir kılavuz olan DSM (Mental Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı) esas alınır. DSM V'e göre erotomani sanrılı bozukluklarının alt türlerinden biridir. Sanrı gerçekte olmadığını kanıtlarına rağmen kişinin gerçek olduğuna inandığı her türlü düşünce ve inançtır. Erotomanide sanrı, belirli bir kişinin kendisine âşık olduğu inancıdır. Bununla birlikte, bu sanrılı inanç, tek başına bir sanrı olarak var olabileceği gibi, şizofreni, psikozlar, bipolar bozukluk gibi diğer psikiyatrik bozuklukların ya da borderline ve paranoid kişilik bozukluklarının belirtilerinden biri de olabilir.

EROTOMANİNİN BELİRTİLERİ

Erotomaninin birincil belirtisi, kişinin birinin ona âşık olduğu konusunda kesin ve değişmez bir takıntıya saplanmış olmasıdır. Bu takıntı genellikle, yüksek sosyal statüde, önemli ya da ünlü bir kişiye yöneliktir. Bu kişinin onu, kendisinden daha fazla sevdiği inancına sahiptir ve bundan büyük bir gurur duyar. Erotomanik kişi aşığının ona gizli mesajlar gönderdiğine inanır. Örneğin, ünlü bir haber spikerinin kendisine âşık olduğuna inan bir kişi, haber spikerinin kendisiyle iletişim kurmak için televizyonda haberleri sunarken gizli bir kod kullanarak onunla iletişim kurduğuna inanır. Aşığıyla takıntılı bir şekilde iletişim halinde olmaya çalışır. Sürekli mektup yazma, e-posta, hediye gönderme ve telefon etme, gözetim ve taciz şeklinde davranışlar sergiler. Aşığı olduğunu düşündüğü kişinin

bunu reddetmesine ve aksine tüm kanıtlara rağmen ona âşık olduğu inancı değişmez. Tipik olarak erotomanik kişi, aşığının aralarında bir aşk ve ilişki olduğunu reddetmesini, tam tersine aşığının ona olan aşkının ve bağlılığının şifreli bir işareti olarak yorumlayarak sanrısız inancını derinleştirir. Örneğin, mağdur yasal yollara başvurup bu kişinin kendisiyle irtibatı konusunda yasaklama emri çıkartırsa bile, erotomanik kişi bunun, kendisini daha da güçlü bir şekilde teşvik eden gizli bir mesaj olduğuna inanabilir. Erotomanik kişi, aşığı ile arasında bir aşk ilişkisi olmadığını kabul etmez ve aralarında normal bir romantik ilişki varmış gibi davranır. Onu takip ve gözetim altında tutarak ya da aşk mektupları, hediyeler, telefon ve mesajlarla sürekli taciz edebilir. Hatta kendisi ile aşığının arasına girdiğine inandığı kişilere şiddet uygulayabilir. İstatistikler erotomaninin erkeklerden daha çok kadınlarda görüldüğünü ama erotomanik kadınlardan çok erkeklerin taciz, takip, tehdit gibi takıntılı ve sanrılı davranışlarından dolayı yasal yaptırımlara maruz kaldıklarını göstermektedir. Kadınlarda genellikle otuzlu yaşlarda, erkeklerde ise yirmili yaşlarda görülür.

EROTOMANİNİN NEDENİ VE TEDAVİSİ

Erotomanik kişiler sanrılarının gerçekliğine inandıkları için rahatsızlıklarını kabul etmediklerinden genellikle yakınları tarafından tedaviye getirilirler. Psikoterapi ile tedavi edilebilen bir rahatsızlık olan erotomaninin tanı ve tedavi sürecinde kapsamlı bir psikiyatrik değerlendirme yapılması gerekir. Psikoterapi genellikle altta yatan nedenin ve belirtilerin tedavisine odaklanır. Erotomaninin altında yatan temel sorun çocukluk döneminde ihtiyaç duyulan sevgi ve yakınlığın olmamasıdır. Çocukluk döneminde ilk sevgi ve yakınlık ilişkisi önce anne, sonra da baba ve kardeşlerle kurulur. Bu ilişkilerin travmatik olması yetişkinlik döneminde kişinin sağlıklı sevgi ilişkileri kurmasını engelleyebilir. Özellikle kadınlarda baba sevgisi ve ilgisinden mahrum olunan çocukluk döneminin erotomaninin nedenlerinden olduğu düşünülmektedir. Ayrıca kişinin kendisini değersiz hissetmesi sonucunda geliştirmiş olduğu bir tür savunma mekanizması olarak da görülmektedir. Araştırmalar erotomanin genetik yönünün olabileceği doğrultusunda sonuçlar ortaya koymuştur. Bazı vakalarda psikoterapinin yanı sıra antipsikotik ilaçlarla tedavi de gerekebilir. Erotomanik kişinin gizli aşığı olduğunu düşündüğü kişinin yaşamına müdahale ettiği ve kendisi veya başkaları için tehlikeli hale geldiği ileri dereceli vakalarda hastaneye yatırılarak tedavi edilmesi gerekebilir.

EROTİKLEŞTİRİLMİŞ AKTARIM

Bazen danışanlar terapi seanslarını, çocuksu bir aşkın ifadesi ve âşık olunan terapistle beraber olmanın getirdiği haz için kullanırlar ve terapisti de aşklarına yanıt vermeye zorlarlar. Terapist beklentilerine boyun eğmeyince de öfkelerini açık bir biçimde gösterirler. Aşırı bir doyum arzusuna varan ve terapi süreçlerini olumsuz etkileyen bu çok özel ve "tutkulu" aktarım duruma "erotikleştirilmiş aktarım" adı verilir. Terapistle ilgili canlı, yoğun, mantık dışı, uygunsuz, inatçı, karmakarışık, çocuksu, ihtiraslı, acil doyum isteyen ve egosintonik gibi görünen erotik takıntılarla kendini gösterir. Danışan sürekli olarak terapisti baştan çıkarmaya çalışır ve terapi ofisinin dışında terapistin yerine geçen figürlerle sık sık eyleme vurmalar görülür. Danışan terapistine cinsellik yüklü bir aşk vermek ve almak isterken, gerçekte bilinçdışı olarak terapistinde bir anne-baba bulabileceğine inanmaktadır ve geçmişin yineleme zorlantısının da farkında değildir. Hatta bazen aşırı sevgi ve aşk duyguları ve takıntıları, bir savunma mekanizması gibi, terapisti bilinçdışı saldırgan duygularından koruma veya depresif duyguların ortaya çıkışını önleme amacını da taşıyabilir. Ağır bir çarpıtma ve gerçeği değerlendirme bozukluğu olan aktarımın ağır bir şekilde erotize edilmesi, psikopatolojinin ağırlığını gösterir. Borderline kişilik organizasyonu gibi ağır bir psikopatolojinin varlığını düşündüren bu aktarımı, danışanın gerçeğe uygun olmadığını bildiği cinsel fantezilerin eşlik ettiği, daha çok nevrotik kişilerde görülen ve "olumlu bir aktarım" olan "erotik aktarım"dan ayırmak gerekir. Çünkü erotikleştirilmiş aktarım "olumsuz bir aktarım"dır ve beraberinde son derece yıkıcı eyleme vurmalar ve kökü derinlerde yatan nefret dürtüleri yer alır. Bu nedenle de seanslara istekli gelirler ama gerçekte iyileşme niyetleri yoktur, sadece terapistin yakınında olmak isterler. Terapistin aşklarına karşılık vermemesine dair "bilinçli korkuları" ve "en sevilen olma fantezileri" de vardır. Hatta yansıtma ve inkar savunma mekanizması ile terapistlerinin kendilerini gerçekten sevdiklerine de inanırlar. Ancak bu durumu erotomania ile karıştırmamak gerekir.

Yayınlanma tarihi: 01.08.2017

Makale adresi: <http://www.cemkece.com.tr/m-erotomani.html>

Web : <http://www.cemkece.com.tr>

Facebook: <http://facebook.com/drcemkece>

Twitter: <http://twitter.com/drcemkece>

Google+: <https://plus.google.com/114707731481596974039>

Instagram: <http://instagram.com/drcemkece>

Youtube: <http://youtube.com/user/cisedorgtr>

RSS: <http://feeds.feedburner.com/drcemkece>